

DE VLAAMSE LANDBOUWCONJUNCTUURINDEX

RESULTATEN ENQUÊTE NAJAAR 2015

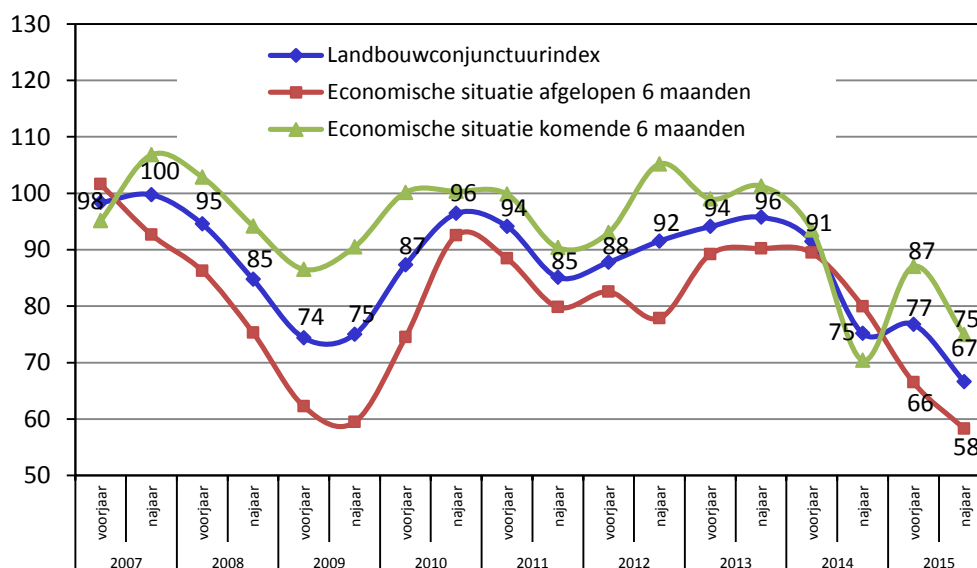
INHOUD

- 1. Vlaamse conjunctuur-index
- 2. Landbouw
- 3. Tuinbouw
- 4. Belemmeringen
- 5. Administratieve taken
- 6. Meer informatie

1. VLAAMSE CONJUNCTUURINDEX

Voor de berekening van de landbouwconjunctuurindex stelt het Departement Landbouw en Visserij, afdeling Monitoring en Studie, sinds 2007 aan een 750-tal land- en tuinbouwers vragen over hun bedrijfssituatie (productie, prijzen, investeringen en belemmeringen). Hun antwoorden worden geëxtrapoleerd naar de totale Vlaamse landbouwpopulatie. De index kan gaan van nul (alle landbouwers zeer negatief) tot 200 (alle landbouwers zeer positief). Bij een index van 100 zijn er evenveel negatieve als positieve antwoorden.

Figuur 1: Evolutie van de Vlaamse landbouwconjunctuurindex

Bron: Departement Landbouw en Visserij

De resultaten van het najaar 2015 zijn gebaseerd op een extrapolatie van 617 ingevulde enquêtes. Na een licht herstel in maart 2015 tuimelt de Vlaamse landbouwconjunctuurindex naar 67, een nieuw dieptepunt (figuur 1). De tevredenheid over de afgelopen zes maanden zakt opnieuw en ook het optimisme over de toekomst daalt verder.

Door de lage verkoopprijzen komt het landbouwkomen onder druk te staan. Dit probleem, met Europese dimensies, haalde deze zomer meermaals de media. Op het moment van de enquête was het overleg daarover nog volop aan de gang. Op Europees niveau zijn er een aantal steunmaatregelen uitgewerkt. Een daarvan is de rechtstreekse steun voor een aantal sectoren. Binnen Vlaanderen is dat de varkens- en vleesveehouderij. Daarnaast is in de schoot van het ketenoverleg beslist om extra steun te verlenen aan de melkvee- en varkenshouderij. Het Russisch invoerverbod is nog altijd van kracht.

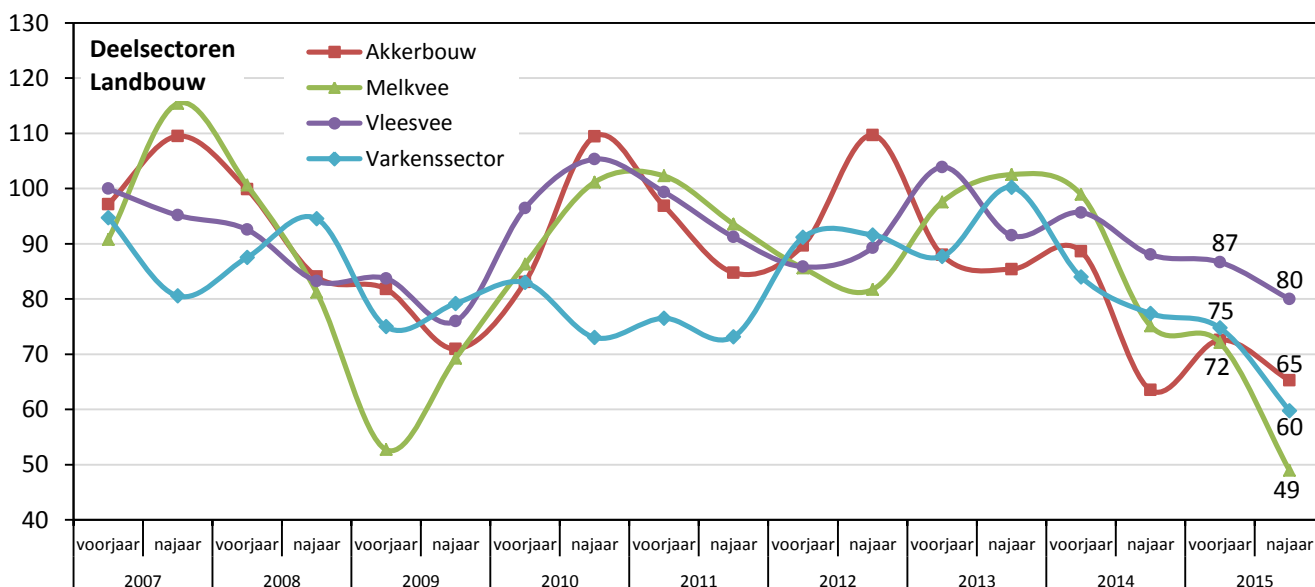
2. LANDBOUW

De index voor de vier landbouwdeelsectoren wordt weergegeven in figuur 2. Alle landbouwsectoren zien hun index dalen. De deelsectoren melkvee en varkens bereiken een nieuw dieptepunt.

De index van de **akkerbouw** zakt van 72 naar 65. De akkerbouwers zijn iets minder tevreden over de afgelopen zes maanden en hun toekomstverwachtingen voor de komende zes maanden verslechteren. Iets meer dan twee derde gaf aan dat hun verkoopprijs de afgelopen zes maanden was gedaald, voor de komende zes maanden verwacht ruim 58% nog lagere prijzen. Ondanks de voorjaarsdroogte is de productie meer dan behoorlijk.

Bij **melkvee** valt de index van 72 naar 49. Dat is zelfs slechter dan in het voorjaar van 2009. De melkveehouders zijn minder tevreden over het verleden en staan minder hoopvol tegenover de toekomst. De melkprijs is tussen januari 2014 en juli 2015 gezakt van 40,5 naar 26,7 eurocent per kg melk. Slechts 4% van de melkveehouders gelooft dat de melkprijs de komende zes maanden opnieuw licht zal stijgen. De komende zes maanden hoopt 33% meer melk te produceren, 13% gaat zijn productie afbouwen. In het ketenoverleg is een eenmalige rechtstreekse toeslag overeengekomen ter ondersteuning van het inkomen.

Figuur 2: Evolutie van de Vlaamse conjunctuurindex voor de vier landbouwsectoren

Bron: Departement Landbouw en Visserij

Vleesvee zakt licht verder naar 80, maar blijft hiermee wel de hoogste index onder de landbouwsectoren. Zowel het nabije verleden als de nabije toekomst wordt minder goed beoordeeld dan in het voorjaar. De meerderheid zegt dat de verkoopprijs is gezakt (64%) en verder gaat zakken (41%). Bijna 23% wil zijn productie uitbreiden, 11% denkt daarentegen aan inkrimpen.

De index van de **varkenssector** daalt van 75 naar 60, een nieuw dieptepunt. De varkenshouders zijn heel ontevreden over de afgelopen periode (40) en ook de toekomst zien ze minder rooskleurig in. Bijna iedereen (94%) zegt dat de verkoopprijs licht tot sterk is gedaald en 41% denkt dat deze neerwaartse trend zal aanhouden. De krachtvoerdersprijzen zijn stabiel tot licht dalend. De rentabiliteit blijft een probleem.

3. TUINBOUW

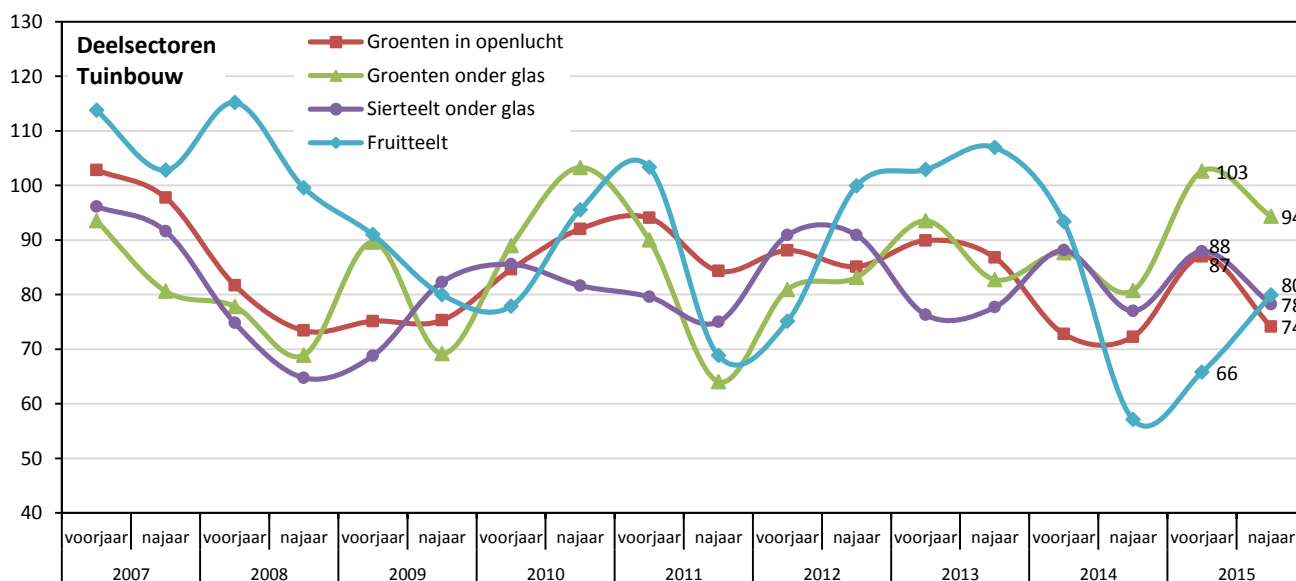
Alle tuinbouwsectoren gaan er opnieuw op achteruit, uitgezonderd fruitteelt (figuur 3). Een aantal Europese steunmaatregelen voor groenten en fruit ten gevolge van de Russische boycot zijn verlengd.

Telers van **groenten in openlucht** zien hun index afnemen naar 74. Beide deelindexen (verleden en toekomst) verslechteren. Bijna 58% zegt dat de verkoopprijs is gezakt en volgens 25% zal deze evolutie zich doorzetten. Door de aanhoudende droogte liggen de opbrengsten beduidend lager.

De index van de sector **groenten onder glas** zakt van 103 naar 94, maar blijft de beste van alle deelsectoren. De toekomstindex is de enige die in deze enquêteronde boven de 100 uitsteekt. Bijna de helft van de respondenten geeft aan dat de prijs van glasgroenten de voorbije zes maanden is gedaald, voor de komende zes maanden denkt 35% dat de prijs zal stijgen. 45% van de respondenten verwacht dat energie opnieuw duurder wordt.

Sierteelt onder glas daalt van 88 naar 78. De toekomstverwachting blijft bijna status-quo. 38% zegt dat de verkoopprijs de afgelopen zes maanden is gedaald, naar de toekomst zakt dat naar 25%. Ook hier zijn de lagere energieprijzen kostenbesparend, maar 59% denkt dat de energieprijzen de komende zes maanden opnieuw zullen stijgen.

Figuur 3: Evolutie van de Vlaamse conjunctuurindex voor de vier tuinbouwsectoren

Bron: Departement Landbouw en Visserij

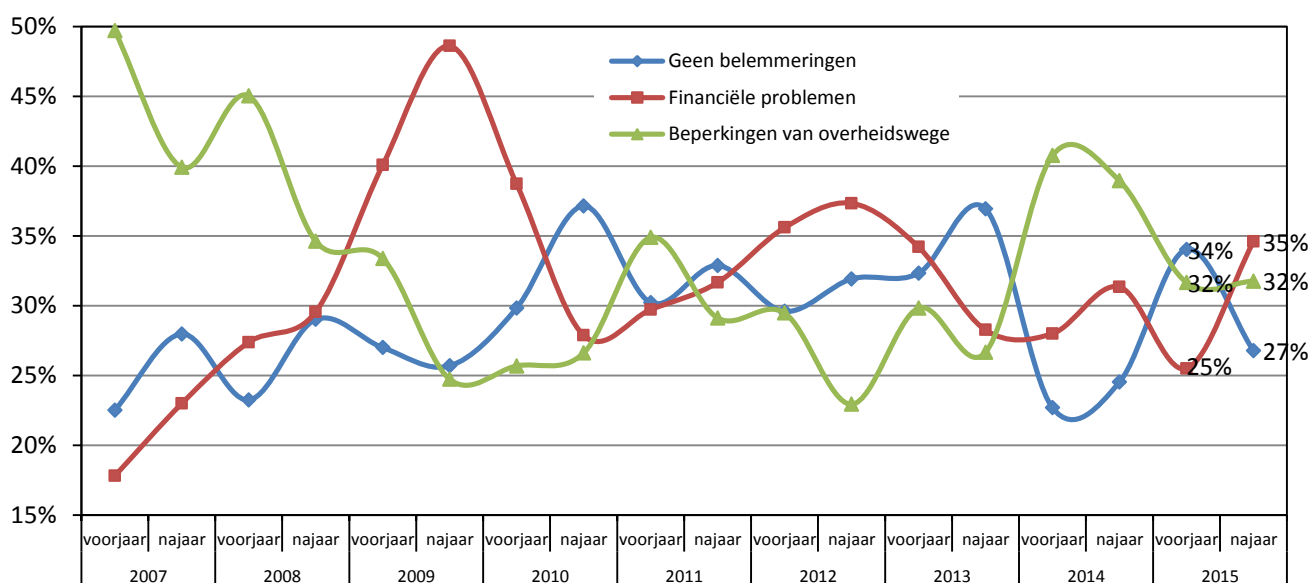
Fruitteelt stijgt als enige deelsector twee rondes na elkaar, van 66 naar 80. De fruittelers zijn meer tevreden over de afgelopen zes maanden en zijn ook iets optimistischer wat de toekomst betreft. Bijna 38% denkt dat de verkoopprijs tijdens de volgende periode zal stijgen. De oogst van appels en peren is normaal en van goede kwaliteit. De zoektocht naar nieuwe afzetmarkten voor peren begint vruchten af te werpen.

4. BELEMMERINGEN

Het aantal land- en tuinbouwers dat geen belemmeringen ondervond, zakt in de afgelopen zes maanden opnieuw van 34% naar 27%. Dat houdt in dat meer bedrijfsleiders zich belemmerd voelen (73%). Het aandeel met financiële problemen stijgt van 25% naar 35%. Beperkingen van overheidswege blijft gelijk op 32%. Verder gaf 27% aan dat het weer (voorjaarsdroogte en lokale hagel in augustus) een spelbreker was, 25% had problemen met de afzet en 8% met dier- of plantenziektes.

Afzetproblemen zijn het meest aangevinkt bij de deelsectoren fruit en sierteelt (63% en 61%). Het weer was minder gunstig voor fruit (57%) en groenten (50%) in openlucht. De akkerbouwsector is het minst tevreden over de overheid (50%). Bijna de helft van de melkvee- en varkenshouders zegt te kampen met financiële problemen.

Figuur 4: Evolutie van het aandeel Vlaamse land- en tuinbouwers dat in de afgelopen zes maanden belemmeringen ondervond

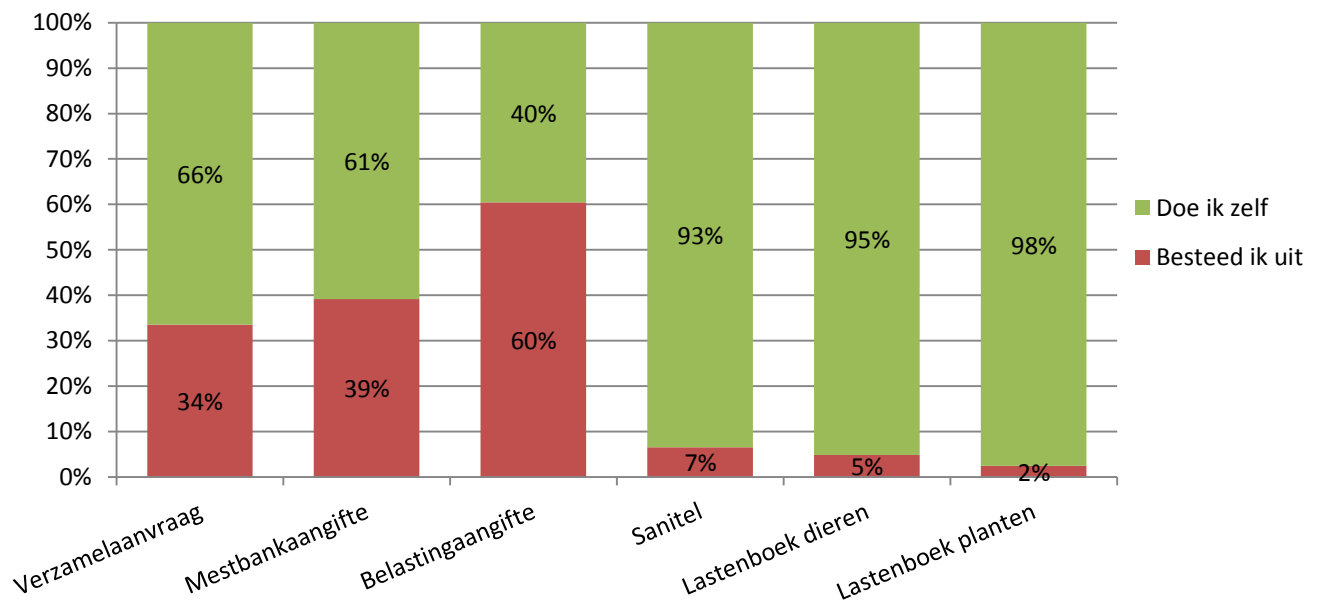
Bron: Departement Landbouw en Visserij

5. ADMINISTRATIEVE TAKEN

Er werd eenmalig gepolst naar de administratieve taken die de land- en tuinbouwers moeten uitvoeren. Op de vraag hoe de administratieve lasten de voorbije vijf jaar geëvolueerd zijn, antwoordt 82% van de respondenten dat ze zijn gestegen, 18% geeft aan dat hun tijdsbesteding gelijk is gebleven.

Naargelang de taak doet men vaker een beroep op externen (figuur 5). Zo besteedt 60% het invullen van de belastingaangifte uit, 39% de mestbankaangifte en 34% de verzamelaanvraag. Het bijhouden van Sanitel en de lastenboeken doet de land- en tuinbouwer meestal zelf.

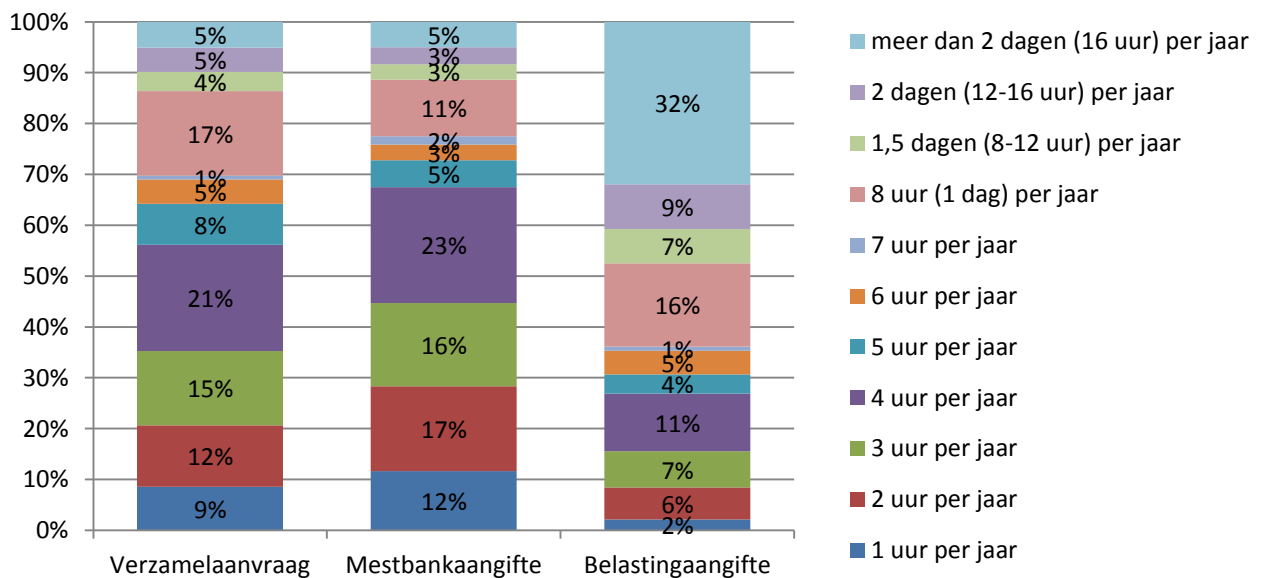
Figuur 5: Wie voerde de recentste administratieve taken uit?

Bron: Departement Landbouw en Visserij

De ingeschatte tijdsbesteding van de laatste zelf uitgevoerde administratieve taak, loopt sterk uiteen omdat elk bedrijf anders is (bedrijfsomvang, specialisatiegraad) (figuur 6 en figuur 7). De meeste land- en tuinbouwers hebben de jaarlijkse verzamelaanvraag of de mestbankaangifte binnen vier uur ingevuld, terwijl 5% meer dan 16 uur nodig heeft. De belastingaangifte is duidelijk meer tijdrovend: 32% heeft meer dan 2 dagen per jaar nodig.

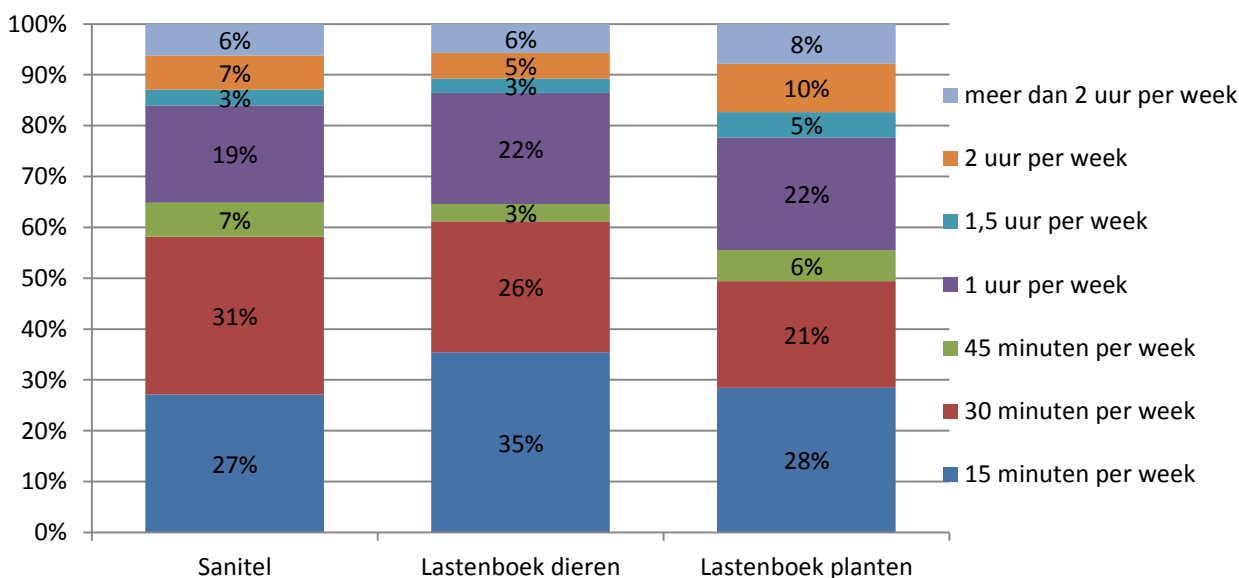
Figuur 6: Tijdsbesteding per jaar aan laatst ingevulde verzamelaanvraag, mestbankaangifte en belastingaangifte

Bron: Departement Landbouw en Visserij

Sanitel en de lastenboeken moeten de landbouwers frequenter bijhouden en daarom is de tijdsbesteding uitgedrukt per week (figuur 7). Ongeveer de helft komt toe met een half uur per week, terwijl 6 à 8% aangeeft meer dan 2 uur nodig te hebben.

Figuur 7: Tijdsbesteding per week aan Sanitel en lastenboeken

Bron: Departement Landbouw en Visserij

6. MEER INFORMATIE

Dit is het rapport van de 18de enquêteronde, afgenomen in september 2015 bij een 750-tal Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven die deel uitmaken van het Vlaamse Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN). De uitgebreide methodologische beschrijving en de voorgaande zesmaandelijksse rapporten zijn terug te vinden op de website van het beleidsdomein Landbouw en Visserij: www.vlaanderen.be/landbouw/studies.

De landbouwconjunctuurindex is berekend op een 0-200-schaal als het gemiddelde van volgende twee vragen:

- Hoe beschouwt u de economische situatie van uw bedrijf gedurende de afgelopen 6 maanden? Met als index = (% veel beter dan normaal + 0,5 * % beter dan normaal) - (0,5 * % slechter dan normaal + % veel slechter dan normaal)+100
De antwoorden “normaal” worden niet meegenomen in de berekening van de index.
- Hoe verwacht u dat de economische situatie van uw bedrijf de komende 6 maanden zal evolueren? Met als index = (% sterk stijgen + 0,5 * % licht stijgen) - (0,5 * % licht dalen + % sterk dalen)+100
De antwoorden “gelijk blijven” worden niet meegenomen in de berekening van de index.